

Bune practici în organizațiile de mediu implicate în acțiunea climatică

*Raport realizat în cadrul stagiului de practică
organizat de Fundația Terra Mileniul III în
colaborare cu Masteratul în Studii de mediu și
dezvoltare Durabilă SNSPA (MSMDD)*

Această analiză a fost elaborată pe baza datelor colectate în cadrul activității de practică de studenții masteranzi și studentele masterande de la Masteratul în Studii de Mediu și Dezvoltare Durabilă (MSMDD) organizat de SNSPA:

Alexandra Suba, Anca Adamescu, Cătălina Manole, Francess Emebiri, Radu Călin Stinghe, Lorena Dodu, Marianna Tomiță, Robert Miu, Vlad-Cristian Muntean, Mădălina Necoară, Eunice Novacovici

Datele au fost centralizate și interpretate de: drd. Mihai Dănilă, SNSPA, mihai.danila.21@drd.snsa.ro

Stagiul de practică a fost coordonat de:

Lavinia Andrei, președinta Fundației Terra Mileniul III, lavinia.andrei@terramileniultrei.ro

Conf. Univ. Dr. Habil. Arpad Todor, coordonatorul MSMDD SNSPA, todor.arpad@politice.ro

Abrevieri

Abreviere	Denumire completă
ACF	African Climate Foundation
ARACIS	Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior
CATF	Clean Air Task Force
FNE	France Nature Environnement
IPCC	Intergovernmental Panel on Climate Change (Grupul interguvernamental privind schimbările climatice)
MSMDD	Masteratul în Studii de Mediu și Dezvoltare Durabilă
SNSPA	Școala Națională de Studii Politice și Administrative
WWF	World Wide Fund for Nature

Introducere

Cum arată organizația de mediu „ideală”? Care sunt acele bune practici specifice unei organizații implicate în activități de ameliorare a schimbărilor climatice și adaptare la ele? Acestea sunt întrebările de la care am plecat atunci când am demarat stagiul de practică organizat de Fundația Terra Mileniul III împreună cu Masteratul în Studii de mediu și dezvoltare durabilă (MSMDD) de la SNSPA. Analizând organizații de mediu din mai multe țări membre ale Uniunii Europene și o organizație de mediu din Africa, prin prezentul raport am trecut în revistă misiunile pe care și le asumă organizațiile analizate în diferitele contexte în care activează, dimensiunea lor, tipurile de proiecte implementate, parteneriate cu alte organizații și exemple de bune practici care pot fi oricând puse în practică și în alte contexte.

Organizațiile neguvernamentale joacă un rol esențial în accelerarea acțiunii climatice, completând și impulsionând eforturile guvernelor și ale sectorului privat în această direcție. Prin advocacy, organizațiile neguvernamentale aduc pe agenda publică teme precum justiția climatică, o tranziție energetică echitabilă sau protecția comunităților vulnerabile. În același timp, societatea civilă contribuie cu expertiză tehnică, monitorizează politicile publice și semnalează practici sau acțiuni care nu sunt în acord cu acțiunea climatică sau cu angajamentele asumate la nivel internațional. Cooperativele energetice, inițiativele de reîmpădurire, proiectele de educație și conștientizare cu privire la schimbările climatice demonstrează că soluțiile pot apărea de jos în sus, generând schimbări concrete la nivel local. În același timp, organizațiile societății civile contribuie activ la dezvoltarea de practici și soluții prin care cetățenii, organizațiile și comunitățile se adaptează la consecințele schimbărilor climatice. Nu în ultimul rând, organizațiile societății civile specializate în protecția mediului facilitează dialogul dintre cetățeni, mediul academic și autorități, asigurând că deciziile climatice reflectă cât mai fidel nevoile resimțite la nivelul comunităților. Fără o societate civilă activă și bine informată, tranziția către o economie și societate durabilă riscă să rămână un proces mai degrabă tehnic, mai puțin conectat la nevoile reale ale cetățenilor.

Cu peste trei decenii de activitate, Fundația Terra Mileniul III¹ este una dintre cele mai importante organizații neguvernamentale specializate în domeniul protecției mediului din România. Misiunea Fundației este de a dezvolta programe de conștientizare cu privire la cauzele și efectele schimbărilor climatice și de a promova soluții de dezvoltare durabilă.

¹ Fundația Terra Mileniul III: <https://terramileniultrei.ro/>

Concret, activitățile Fundației urmăresc trecerea de la combustibilii fosili și energia nucleară către eficiența energetică și utilizarea surselor regenerabile de energie, de la transportul auto către forme de transport durabile și nepoluante, precum și de la produsele și modelele de consum nesustenabile către noi tehnologii și produse prietenoase cu mediul. Astfel de măsuri încurajează tranziția economiei românești către o nouă etapă, cea a sustenabilității, și oferă garanția unui mediu mai curat și mai sănătos. În paralel, organizația își continuă cu succes activitățile de educare a copiilor și adulților pe teme legate de schimbările climatice și dezvoltarea durabilă. În ultimii șase ani, Fundația Terra Mileniul III a fost unul dintre partenerii Masteratului în Studii de Mediu și Dezvoltare Durabilă în ceea ce privește dezvoltarea de activități comune între mediul academic și societatea civilă. Pe lângă proiectul „Angajament pentru climă”² au fost organizate stagii de practică pentru masteranzii MSMDD pe diverse teme legate de acțiunea climatică.

Masterul profesional cu predare în limba engleză Studii de mediu și dezvoltare durabilă³, al Facultății de Științe Politice din cadrul SNSPA, București, este destinat formării competențelor profesionale ale tuturor absolvenților de învățământ superior interesați de politicile publice cu efect asupra mediului și a dezvoltării durabile. Programul are o durată de 2 ani (120 credite ECTS), deține acreditare ARACIS, iar coordonatorul programului este Todor Arpad.

Pe lângă introducere și concluzie, prezentul raport cuprinde două capitole distincte. În primul, au fost analizate o serie de perspective științifice referitoare la formele și practicile specifice organizațiilor de mediu. Prin această analiză am urmărit să încadrăm teoretic observațiile realizate pe baza celor 11 organizații studiate. În al doilea capitol, vom prezenta observațiile realizate de studenții și studentele Masteratului în studii de mediu și dezvoltare durabilă SNSPA asupra organizațiilor alese.

²Proiectul Angajament pentru climă a fost derulat de Fundația Terra Mileniul III în parteneriat cu Asociația Reper21 și Școala Națională de Studii Politice și Administrative (SNSPA) și a fost finanțat de Islanda, Liechtenstein și Norvegia prin Granturile SEE 2014-2021. Rezultatele proiectului pot fi accesate prin <https://angajamentpentruclima.ro/>

³ Masteratul în Studii de Mediu și Dezvoltare Durabilă SNSPA: <https://www.politice.ro/ro/msmdd>

Ce spune știința despre formele și practicile specifice organizațiilor de mediu?

La nivelul literaturii științifice există o lungă dezbatere referitoare la tendințele întâlnite la nivelul organizațiilor de mediu și, recent, la cele implicate în activități referitoare la schimbările climatice. În ultimele decenii organizațiile de mediu au crescut ca număr și în dimensiune, dezvoltând diferite forme organizaționale și practici. Princen, Finger and Manno⁴, într-un studiu foarte cunoscut, consideră că aceste evoluții la nivelul sectorului neguvernamental de mediu sunt o consecință a faptului că ONG-urile de mediu joacă un rol cheie într-o lume în care politicile de mediu sunt o prioritate centrală la nivel global. În același timp, aceștia consideră că ONG-urile de mediu au capacitatea de a integra problemele nerezolvate prin mijloacele politice tradiționale.

O perspectivă complementară dezvoltă Nathalie Berny și Christopher Rootes. Ei argumentează că în ultimele două secole, organizațiile care activează în domeniul mediului au dobândit influență asupra politicilor și la nivelul societății. ONG-urile de mediu exercită, de obicei, presiune asupra guvernelor, firmelor și în cadrul conferințelor internaționale, mobilizând, deopotrivă, opinia publică și expertiză. În pofida contribuției lor la aducerea în prim-plan sau instituționalizarea (mainstreaming) a discursului privind schimbările climatice, cei doi susțin că acestea au participat la „eșecul colectiv de a aborda cele mai presante și globale probleme de mediu”⁵. Tot în studiul lor sunt analizate dilemele cu care se confruntă ONG-urile de mediu⁶. Ei discută despre patru dileme cu care acestea se confruntă: (1) alegere/decizie cu privire la priorități, resurse și membri; (2) alinierea între valori și activități, în contextul în care poate apărea disonanță între așteptări și ce face o organizație de mediu în realitate; (3) relația ambivalentă între ONG-urile de mediu și aliații/oponenții lor (competiție sau cooperare) și (4) alegerea între priorități pe termen lung sau scurt, în funcție de capacități sau cauzele pentru care se militează⁷.

În general ONG-urile de mediu tind să dezvolte diferențe în formele și practicile lor. Nasiritousi, într-un studiu publicat în 2019, subliniază că, deși există asemănări la nivelul misiunilor și cauzelor pe care aceste organizații le servesc, există diferențe semnificative atunci

⁴ Thomas Princen et al., *Translational linkages*, în *Environmental NGOs in World Politics*, Routledge, 1994.

⁵ Nathalie Berny și Christopher Rootes, *Environmental NGOs at a Crossroads?*, *Environmental Politics* 27, nr. 6, 2018: 947-72, <https://doi.org/10.1080/09644016.2018.1536293>.

⁶ Berny și Rootes, *Environmental NGOs at a Crossroads?*

⁷ Berny și Rootes, *Environmental NGOs at a Crossroads?*

când vine vorba de resursele, strategiile, dimensiunea, nivelul de profesionalizare, baza de selecție a potențialilor lucrători sau voluntari, respectiv accesul la oamenii de decizie.⁸ Când vine vorba despre strategii, Katharina Rietig notează că ONG-urile pot adopta atât strategii de colaborare cât și de confruntare în relația cu alți actori cu care interacționează⁹. Referitor la legătura dintre dimensiunea unei organizații neguvernamentale de mediu și influența acesteia asupra societății, O'Neill 2014 consemnează că, ținând cont de capacitățile limitate, ONG-urile mici tind să își maximizeze impactul prin accederea în rețele mai mari de organizații cu un profil asemănător¹⁰.

Diani și Donati într-un articol foarte cunoscut, consideră că variația în modelele de organizare ale ONG-urilor de mediu nu trebuie redusă doar la simpla poziționare între ONG-uri care acționează la firul ierbii (grassroot protest group) respectiv cele care pot realiza într-un mod profesionist activități de lobby (professional lobby)¹¹. În schimb, ei consideră că există o diversitate de modele de organizare ale ONG-urilor de mediu, care pot fi analizate ținând cont de următoarele patru ideal-tipuri de organizație: lobby de interes public (public interest lobby), organizație participativă de protest (participatory protest organization), organizație profesionistă de protest (professional protest organisation) și grupuri de presiune participative (participatory pressure groups). Nu în ultimul rând, studiul lui Diani și Donati subliniază o tendință de profesionalizare a ONG-urilor de mediu, aceasta în contextul schimbărilor din sfera publică¹² care au survenit în ultimele decenii.

Tendința observată în ultimele decenii referitoare la dezvoltarea ONG-urilor de mediu a adus în discuție aspecte referitoare la responsabilitatea pe care aceste organizații ar trebui să o aibă. Paul Jepson susține că ONG-urile de mediu trebuie să își dezvolte propriile practici de responsabilizare (accountability). Totuși, ținând cont de misiunile, valorile și strategiile ONG-urilor, regimul lor de responsabilizare trebuie să fie diferit de cel aplicat în mediul de afaceri sau în sectorul privat, întrucât, sursa lor de legitimitate este ușor diferită și se bazează pe o moștenire istorică care datează din secolul al XIX-lea, precum și pe încrederea

⁸ Naghmeh Nasiritousi, *NGOs and the Environment*. In Davies, Thomas, *Routledge Handbook of NGOs and International Relations*, (London: Routledge), 2019.

⁹ Katharina Rietig, *The Power of Strategy: Environmental NGO Influence in International Climate Negotiations*, *Global Governance* 22, 2016: 269-88, <https://doi.org/10.1163/19426720-02202006>.

¹⁰ Kate O'Neill, *Architects, Agitators, and Entrepreneurs: International and Nongovernmental Organizations in Global Environmental Politics*, 2015, <https://doi.org/10.4135/9781071873038.n2>.

¹¹ Mario Diani și Paolo R. Donati, *Organisational change in Western European Environmental Groups: A framework for analysis*, *Environmental Politics* 8, nr. 1, 1999: 13-34, <https://doi.org/10.1080/09644019908414436>.

¹² Diani și Donati, *Organisational change in Western European Environmental Groups*.

cetățenilor/publicului. În loc să apeleze la procese de audit sau la modalități de raportare a performanței specifice sectorului privat sau celui public, acestea trebuie să se implice în dialog cu societatea pe teme legate de valori, probleme și strategii¹³.

O ultimă perspectivă consultată, provine dintr-un volum referitor la societatea civilă din România, publicat relativ recent, în care, într-unul dintre capitole, Lavinia Andrei argumentează că, deși sectorul de mediu s-a dezvoltat relativ accelerat după 1989, una dintre provocările constante a reprezentat-o accesul la finanțare. În capitol este subliniat rolul fondurilor structurale și, în special al celor europene, mai ales în perioada de pre-aderare a României la UE, în profesionalizarea ONG-urilor de mediu românești¹⁴. Aceste surse de finanțare au oferit posibilitatea de a angaja profesioniști, au asigurat resurse pentru dezvoltarea organizațională, precum și cursuri de formare pentru angajați și voluntari.

Pentru a sintetiza aspectele specifice literaturii științifice consultate, notăm că există un interes consistent de cercetare față de diferitele forme și practici pe care organizațiile de mediu le adoptă în contexte diferite. Studiile analizate evidențiază varietatea specifică organizațiilor de mediu atunci când vine vorba de misiune, strategii, dimensiune, resurse umane și materiale, interacțiuni cu alți stakeholderi relevanți. Suplimentar, în literatura consultată se punctează o tendință spre profesionalizare și centralizare/birocratizare a acestor organizații, acestea dezvoltând capacitatea de influența procesul de elaborare și implementare al politicilor publice, devenind, în același timp, nuclee de expertiză pe tematici de mediu. Nu în ultimul rând, subliniem, pe baza literaturii, că actuala tendință de creștere ca număr și diversificare ca forme a organizațiilor neguvernamentale de mediu este de așteptat să fie însoțită și de practici de tip responsabilizare (accountability).

¹³ Paul Jepson, *Governance and accountability of environmental NGOs*, *Environmental Science & Policy* 8, nr. 5, 2005: p.9, <https://doi.org/10.1016/j.envsci.2005.06.006>.

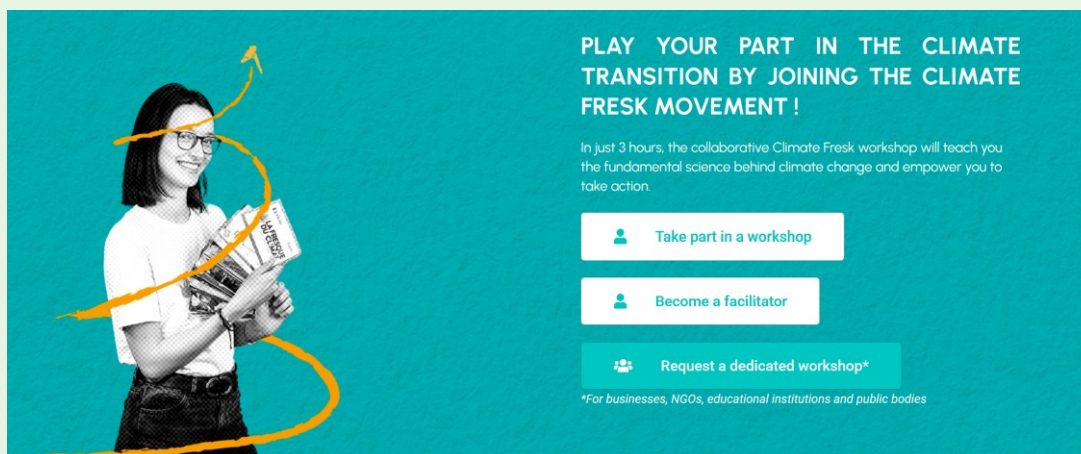
¹⁴ Lavinia Andrei, *Scurtă istorie a sectorului organizațiilor neguvernamentale de mediu din România*, în Andrada Nimu et al., ed., *Scurtă istorie a sectorului organizațiilor neguvernamentale de mediu din România Societate civilă, democrație și construcție instituțională: transparență și participare publică în România contemporană*, Opus Științe politice, Polirom, 2016.

Cum arată organizația de mediu „ideală”?

În cadrul stagiului de practică au fost analizate următoarele organizații: African Climate Foundation (ACF), GLOBAL 2000 (Austria), Climate Fresk (Franța), CONCITO (Danemarca), Germanwatch (Germania), France Nature Environnement (FNE) (Franța), Clean Air Task Force (CATF) (Internațional), ClientEarth (Internațional), Climate KIC (Internațional), Ecoteca (România) și Greenpeace Spania (Spania). Deși toate activează în domeniul protecției mediului și al acțiunii climatice, ele ilustrează modele organizaționale diverse: organizații care activează la nivel internațional, fundații finanțatoare, think tank-uri, federații de asociații, organizații cu dimensiuni mici sau medii. Analiza urmărește șase criterii comune: misiunea organizației, dimensiunea, structura de conducere, proiectele implementate, parteneriatele și bunele practici, pentru a evidenția atât elementele convergente, cât și diferențele strategice dintre aceste organizații.

Misiune

La nivel declarativ, toate organizațiile împărtășesc o misiune relativ asemănătoare. Se urmărește accelerarea tranziției către o societate sustenabilă și neutră climatic. Diferențele apar însă în modul de operaționalizare a acestui obiectiv. CONCITO și CATF își definesc misiunea prin producerea de cunoaștere și soluții tehnice bazate pe dovezi, ClientEarth folosește dreptul ca instrument de protecție a vieții pe Pământ, iar Climate Fresk urmărește accelerarea înțelegerii științei referitoare la schimbările climatice prin educație participativă și jocuri. Germanwatch și African Climate Foundation adaugă o dimensiune explicită de justiție și dezvoltare. Astfel Germanwatch leagă politicile climatice de echitatea dintre Nordul și Sudul global, iar ACF plasează acțiunea climatică la intersecția cu transformarea socio-economică a continentului african.

Sursa: Climate Fresk, <https://climatefresk.org/world/>

Greenpeace Spania asociază protecția mediului cu pacea, non-violența și participarea democratică, în timp ce Ecoteca are o misiune orientată spre gestionarea deșeurilor și economia circulară.

Pe baza observațiilor realizate asupra misiunii celor 11 organizații analizate putem considera că ONG-urile de mediu nu mai vizează doar conservarea naturii, ci integrează dezvoltarea economică, echitatea socială și transformarea sistemică în misiunea lor.

Dimensiune

Când ne uităm la dimensiunea organizațiilor aceasta variază de la 2 angajați ajungând până la câteva sute de persoane angajate. La o extremă se află Ecoteca, cu 2–10 angajați. La cealaltă extremă se află organizații mari precum ClientEarth (peste 300 de angajați), Germanwatch (peste 100 de angajați și circa 900 de membri) sau ACF (51–200 de angajați). Între acestea se situează structuri medii precum CONCITO (circa 70 de experți), GLOBAL 2000 (74 de angajați, 280 de voluntari, 250.000 de susținători) sau echipa europeană a CATF (aproximativ 20 de experți la Rotterdam). Dincolo de personalul angajat, adevărata dimensiune a multor organizații este dată de rețele, care cuprind atât persoane cât și alte organizații: FNE reprezintă o federație care cuprinde circa 6.000 de asociații, Climate Fresk a format din peste 93.000 de facilitatori și a ajuns la peste 2 milioane de participanți în 175 de țări, Greenpeace Spania colaborează cu 150.000 de persoane, iar Climate KIC reunește peste 150 de organizații membre. Se disting, astfel, două modele de resurse umane: modelul expert, bazat pe personal profesionist specializat (CONCITO, CATF, ClientEarth), și modelul de rețea sau de mobilizare, bazat pe voluntari, membri și structuri descentralizate (Climate Fresk, FNE, Greenpeace, GLOBAL 2000).

Structura de conducere

Aproape toate organizațiile urmează un tipar de guvernare dual: un consiliu de administrație sau un consiliu de trustees responsabil de direcția strategică și supraveghere, dublat de o echipă executivă care asigură managementul curent. Diferențele relevante țin de gradul de participare democratică și de complexitatea juridică. Greenpeace Spania are cea mai participativă structură dintre organizațiile analizate: un Consiliu de 75 de persoane, în majoritate alese direct de membri, reprezintă organul principal de decizie. GLOBAL 2000 și FNE aplică modele similare, în care adunarea generală sau organizațiile membre aleg conducerea. La polul opus, Climate KIC prezintă o arhitectură juridică hibridă (fundatie care deține 90% dintr-o societate comercială olandeză), completată de un consiliu strategic consultativ, iar ACF și Germanwatch

combină consiliul de trustees cu echipe executive și consilii de experți. Ecoteca ilustrează situația ONG-urilor mici, unde guvernarea formală este redusă, iar coordonarea se face pe bază de proiecte și expertiză tematică.

Proiecte implementate

Proiectele analizate reflectă direct strategia fiecărei organizații și acoperă întreaga gamă de instrumente ale acțiunii climatice. O bună parte dintre organizațiile analizate implementează activități de cercetare. Apoi, organizații precum ClientEarth se axează pe activități în domeniul juridic, prin litigiile privind calitatea aerului din Regatul Unit. Similar, Germanwatch a oferit sprijin juridic fermierilor din state din America de Sud, cum este cazul asistenței oferite fermierului peruan Saúl Luciano Lliuya¹⁵ împotriva companiei de utilități germane RWE. Educația climatică este ilustrată de atelierele Climate Fresk, bazate pe rapoartele IPCC, și de proiectul Ecoteca „Biblioteca de Mediu”¹⁶. Sprijinul pentru politici publice apare la CONCITO (rețeaua municipalităților climatice daneze), la CATF (regulamentul UE privind metanul,

strategia pentru reactoare modulare mici, programe dedicate Europei Centrale și de Est) și la FNE (proiectul LIFE Biodiv'France). ACF finanțează programul „Energy Access and Transition”¹⁷, care sprijină tranziția energetică justă în Africa, iar Climate KIC¹⁸ operează la scară sistemică prin „Deep Demonstrations”¹⁹ și prin misiunile europene precum NetZeroCities, care sprijină 112 orașe.

Sursa: Ecoteca, <https://ecoteca.ro/proiecte/ecobiblioteca-biblioteca-de-mediul/>

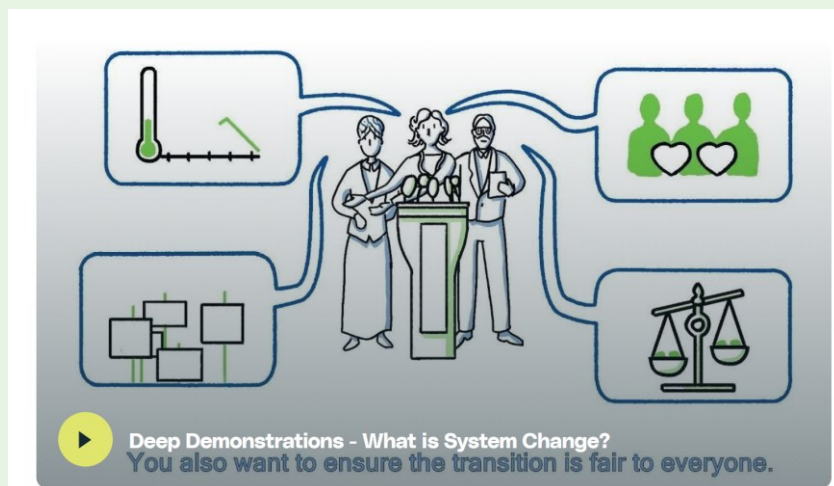
¹⁵ Germanwatch, *Groundbreaking Climate Ruling against RWE: Major Emitters Can Be Held Liable for Climate Risks*, 28 mai 2025, <https://www.germanwatch.org/en/93166>.

¹⁶ Ecoteca, *ECObiblioTECA (Biblioteca de Mediu)*, data accesării 13 iulie 2026, <https://ecoteca.ro/proiecte/ecobiblioteca-biblioteca-de-mediul/>.

¹⁷ African Climate Foundation, *Energy Access and Transitions*, 18 mai 2026, <https://africanclimatefoundation.org/programmes/energy-access-and-transitions/>.

¹⁸ Climate KIC, *Place-Based Transformations*, f.a., data accesării 13 iulie 2026, <https://www.climate-kic.org/programmes/place-based-transformations/>.

¹⁹ „Deep Demonstrations” sunt proiecte-pilot menite să catalizeze schimbări radicale și structurale pentru combaterea schimbărilor climatice. Ele funcționează ca laboratoare vii, testând soluții complexe și interconectate în orașe sau regiuni specifice pentru a genera transformări sistemice sustenabile

Sursa: Climate KIC,
<https://www.climate-kic.org/programmes/place-based-transformations/>

Greenpeace Spania completează tabloul cu campanii pentru o dezvoltare a energiei regenerabile care respectă comunitățile și biodiversitatea. Sursele de finanțare variază corespunzător: fonduri europene (LIFE, Horizon), granturi filantropice (European Climate Foundation, IKEA Foundation, ClimateWorks), fonduri publice naționale și, în cazul Greenpeace, exclusiv contribuții ale membrilor.

Parteneriate cu alte organizații

Cooperarea cu alți actori relevanți este numitorul comun al tuturor celor 11 organizații: fiecare colaborează cu guverne, universități, mediul de afaceri, autorități locale și alte ONG-uri. Se remarcă totuși trei tipologii de parteneriat. Prima este integrarea în rețele internaționale formale: GLOBAL 2000 este membru Friends of the Earth, Germanwatch este membru-cheie al Climate Action Network Europe, iar Greenpeace Spania face parte din rețeaua globală Greenpeace. A doua tipologie este parteneriatul de proiect finanțat public, în special prin programele europene LIFE și Horizon sau Erasmus + (FNE, GLOBAL 2000, Germanwatch, Climate KIC) sau prin fonduri naționale (Ecoteca, prin Fondul de Mediu). A treia este parteneriatul prin care se oferă expertiză: CATF publică rapoarte comune cu The Brattle Group, CONCITO cooperează cu directoratele Comisiei Europene, iar ClientEarth oferă sprijin juridic altor ONG-uri. Un caz aparte este Greenpeace (Spania)²⁰, care refuză, din principiu, finanțarea guvernamentală și corporativă; parteneriatele sale sunt exclusiv de campanie și advocacy comun, alături de organizații precum WWF sau Ecologistas en Acción. Această diversitate arată că parteneriatul nu este doar o sursă de resurse, ci și un instrument de legitimitate și de amplificare a impactului.

²⁰ Greenpeace indiferent de locul în care activează susținea această practică atunci când vine vorba de finanțare.

Bune practici

Analiza transversală evidențiază câteva bune practici recurente pe care le-am observat pe baza organizațiilor studiate. Cea mai răspândită este abordarea bazată pe dovezi: aproape toate organizațiile își fundamentează pozițiile pe cercetare proprie sau pe știința consacrată, de la testele independente ale GLOBAL 2000 și analizele tehnice ale CATF, până la metodologia jocurilor Climate Fresk derivată direct din rapoartele IPCC. A doua practică transversală este colaborarea cu mai multe tipuri de actori relevanți (stakeholderi), prezentă explicit la ACF, CONCITO, Climate KIC și Ecoteca, care acționează ca punți între administrație, mediul academic, sectorul privat și societatea civilă.

Sursa: ACF,

<https://africanclimatefoundation.org/>

A treia este transparența organizațională, subliniată de FNE și Greenpeace prin publicarea rapoartelor anuale și a informațiilor financiare. La acestea se adaugă practici distinctive cu potențial de replicare: litigiul strategic ca instrument de schimbare sistemică (ClientEarth, Germanwatch), modelul de formare a formatorilor care permite scalarea rapidă a educației climatice (Climate Fresk), inovarea sistemică pe bază de portofolii de soluții (Climate KIC), independența financiară ca garanție a credibilității (Greenpeace) și dezvoltarea capacității locale de leadership climatic (programul de burse al CATF, soluțiile dezvoltate și implementate de cetățeni din țările africane pentru țările africane al ACF).

Concluzii

Comparația celor 11 organizații arată că nu există un model unic de succes în acțiunea climatică, ci un ecosistem de roluri complementare: think tank-urile produc cunoaștere și analize de politici publice, federațiile și mișcările civice mobilizează cetățenii și asigură legitimitatea democratică, organizațiile axate pe activități cu caracter juridic garantează aplicarea legislației de mediu, fundațiile finanțează și orientează resursele, organizațiile cu scop educațional construiesc competențe relevante dezvoltării durabile și ameliorării, respectiv adaptării la schimbările climatice. Această diversitate confirmă observațiile științifice documentate în primul capitol din prezentul raport²¹. Dincolo de această diversitate, convergențele sunt clare: fundamentarea științifică a acțiunii, guvernanta duală cu supraveghere strategică și management executiv, cooperarea multi-actor, transparența și alinierea tot mai accentuată a dimensiunii sociale, justiție, echitate, tranziție justă, la obiectivele de mediu.

Pentru organizațiile din state precum România, unde sectorul de mediu este încă în consolidare, exemplele analizate oferă lecții practice valoroase. Cazul Ecoteca demonstrează că specializarea tematică și instrumentele digitale pot compensa dimensiunea redusă a echipei. Experiența FNE și a Climate Fresk arată că modelele federative și descentralizate multiplică impactul fără a necesita structuri centrale mari. Traectoriile Germanwatch și ClientEarth sugerează că instrumentele juridice și indicatorii de monitorizare pot transforma un ONG într-un actor cu influență la nivel național și internațional. Iar accesul la fondurile nerambursabile și la rețelele continentale de organizații de mediu, vizibil la aproape toate organizațiile analizate, rămâne principala cale de creștere a capacității și de profesionalizare. Dimensiunea profesionalizării a fost evidențiată și în literatura științifică ca fiind esențială în dezvoltarea sectorului de mediu la nivelul societății civile²². Ansamblul acestor studii de caz demonstrează că organizațiile de mediu ale societății civile, în formele lor variate și complementare sunt un actor indispensabil al tranziției energetice și adaptării la schimbările climatice.

²¹ Nasiritousi, *NGOs and the Environment*. In Davies, Thomas, *Routledge Handbook of NGOs and International Relations*, London; Diani și Donati, *Organisational change in Western European Environmental Groups*; Berny și Rootes, *Environmental NGOs at a Crossroads?*

²² Lavinia Andrei, *Scurtă istorie a sectorului organizațiilor neguvernamentale de mediu din România*, în Andrada Nimu et al., ed., *Societate civilă, democrație și construcție instituțională: transparență și participare publică în România contemporană*, Opus Științe politice (Polirom, 2016).

Bibliografie

1. Andrei, Lavinia, *Scurtă istorie a sectorului organizațiilor neguvernamentale de mediu din România*, În Andrada Nimu, Cristian Pîrvulescu, Arpad Todor, ed., *Societate civilă, democrație și construcție instituțională: transparență și participare publică în România contemporană*, Opus Științe politice, Polirom, 2016.
2. African Climate Foundation. *Energy Access and Transitions*. 18 mai 2026. <https://africanclimatefoundation.org/programmes/energy-access-and-transitions/>.
3. Berny, Nathalie, și Christopher Rootes. *Environmental NGOs at a Crossroads?*, *Environmental Politics* 27, nr. 6 (2018): 947-72. <https://doi.org/10.1080/09644016.2018.1536293>.
4. Climate KIC. *Place-Based Transformations*. f.a. Data accesării 13 iulie 2026. <https://www.climate-kic.org/programmes/place-based-transformations/>.
5. Diani, Mario, și Paolo R. Donati. *Organisational change in Western European Environmental Groups: A framework for analysis*. *Environmental Politics* 8, nr. 1, 1999: 13-34. <https://doi.org/10.1080/09644019908414436>.
6. Ecoteca. *ECObiblioTECA (Biblioteca de Mediu)*. Data accesării 13 iulie 2026. <https://ecoteca.ro/proiecte/ecobiblioteca-biblioteca-de-mediu/>.
7. Germanwatch. *Groundbreaking Climate Ruling against RWE: Major Emitters Can Be Held Liable for Climate Risks*. 28 mai 2025. <https://www.germanwatch.org/en/93166>.
8. Jepson, Paul. *Governance and accountability of environmental NGOs*. *Environmental Science & Policy* 8, nr. 5, 2005: 515-24. <https://doi.org/10.1016/j.envsci.2005.06.006>.
9. Nasiritousi, Naghmeh. *NGOs and the Environment*. In Davies, Thomas, *Routledge Handbook of NGOs and International Relations*, (London: Routledge), 2019.
10. O'Neill, Kate. *Architects, Agitators, and Entrepreneurs: International and Nongovernmental Organizations in Global Environmental Politics*, 2015. <https://doi.org/10.4135/9781071873038.n2>.
11. Princen, Thomas, Matthias Finger, și Jack P. Manno. *Translational linkages*. În *Environmental NGOs in World Politics*. Routledge, 1994.
12. Rietig, Katharina. *The Power of Strategy: Environmental NGO Influence in International Climate Negotiations*. *Global Governance* 22, 2016: 269-88. <https://doi.org/10.1163/19426720-02202006>.